

نامه‌رؤسای کمیسیون‌های مجلس به روحانی
رون ۷ ساله مدیریت خود را
تغییر دهید

گروه سیاست: ۱۲ رئیس کمیسیون‌های تخصصی مجلس یازدهم، اولین هفته کاری خود را با نامه‌ای تند خطاب به رئیس‌جمهور به پایان بردند. آنها در این نامه نسبت به شرایط نامساعد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی هشدار داده‌اند...

صفحه ۳

شنبه ۷ تیر ۱۳۹۹ • ۵ ذی‌القعدة ۱۴۴۱ • ۲۷ ژوئن ۲۰۲۰

گفت‌وگو با احمد سیف

تاریخ اقتصادی ایران
در قرن گذشته

گروه اندیشه: احمد سیف پژوهشگر و استاد اقتصاد دانشگاه استافوردشر انگلستان است. از او تعداد زیادی تالیف و ترجمه درباره اقتصاد، سیاست و تاریخ ایران منتشر شده است. یکی از موضوعات عمده‌ای که سیف در آثار خود به آن پرداخته....

صفحه ۶

سال هفدهم • شماره ۳۷۵۱ • موقتا ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

مبارزه طبقاتی آری یا نه؟

احمد غلامی . سردبیر

در دو یادداشت اخیر، با عنوان «معجزه‌گران در راه‌اند؟» و «احمدی‌نژاد در سودای اکثریت» تلاش کردم فرایند طبقاتی شدن جامعه ایران را بر اساس حضور مردم در انتخابات ریاست جمهوری و مجلس صورت‌بندی کنم. این نوشته‌ها همچون پاره‌های فکر است تا به کمک آنها بتوانیم تا حدودی وضعیت موجود را ترسیم کنیم. به همین منظور از ظهور طبقه‌ای نوشم که شاید بتوان آن را «کارگرمندان» نام‌گذاری کرد. طبقه‌ای که از مواجهه و درهم‌آمیزی دو طبقه از طبقات مهم اجتماعی کارگران و کارمندان به وجود آمده است که اینک به قدرتی فائقه در اثرگذاری‌ها و ایجاد رخدادهای اجتماعی بدل شده‌اند. طبقه‌ای که از وابستگی‌های ایدئولوژیک منفک شده است و با آگاهی از وضعیت اقتصادی نه‌چندان مطلوب خود در پی احقاق حق و حقوق برآمده است. برخی تحلیل‌گران بر این باورند که طبقات اجتماعی ایران اعم از کشاورزان و کارگران و کارمندان، روشنفکران، طبقه متوسط مدرن و طبقه سنتی، کمترین برخورد و ستیزه را با یکدیگر دارند و آنان همواره خود را همسو با منافع دولت‌ها و یا در مقابل آنها توصیف کرده‌اند. چراکه دسترسی طبقات به منابع اقتصادی صرفا از رهگذر دولت‌ها امکان‌پذیر است، دولت‌هایی که قدرت را در اختیار دارند. قدرت در مفهوم مدرن آن که در شکل متمرکز در دولت‌ها تجلی می‌یابد؛ دولت‌هایی که اقتدار و توانایی تجهیز، بسیج و توزیع دارند. در کتاب «جابه‌جایی دو انقلاب» مهدی نجف‌زاده آمده: «با نگاهی به تاریخ ایران می‌توان گفت تا قبل از روی کار آمدن دولت رضاشاه هیچ‌کدام از دولت‌های ایرانی چنین ویژگی‌هایی نداشته‌اند. حتی دو دولت مقتدر شاه عباس و ناصرالدین شاه حداکثر به‌عنوان موازنه‌کننده طوایف قدرتمند عمل می‌کرده‌اند». همایون کاتوزیان نیز دولت‌ها را باغی‌ترین گروه‌ها در میان گروه‌های دیگر دانسته است. اگرچه باغی‌ترین دولت‌ها، مصادق درستی برای دولت‌های بعد از انقلاب نیست اما ریشه این باغی‌گری را در رانت‌خواری و رانت‌جویی می‌توان پی گرفت و آن را ضعف اساسی دولت‌های بعد از انقلاب به شمار آورد. دولت‌های بعد از انقلاب را به‌سختی می‌توان با «نظریه دولت‌های ضعیف و جامعه قوی» می‌کدال که باب روز است، بازخوانی کرد. برخی از عوامل نظریه می‌کدال با دولت و جامعه ایران سخنجت دارند و برخی قادر به توصیف وضعیت، دولت و جامعه ایران نیستند. مؤلفه‌هایی که می‌کدال از آنها نام می‌برد عبارت‌اند از «توانایی نفوذپذیری، توانایی کنترل روابط اجتماعی، توانایی استخراج منابع و توانایی توزیع منابع». بر اساس این‌نظریه، می‌کدال دولت‌های ضعیف را این‌گونه ترسیم می‌کند: «دولت‌های ضعیف در نفوذپذیری و استخراج منابع با قدرت عمل می‌کنند. اما در دو مؤلفه دیگر یعنی کنترل و توزیع منابع قدرت لازم را ندارند». دولت‌های بعد از انقلاب، قدرت توزیع منابع را دارند؛ اما به شیوه‌ای نامتعرف، آنچه دولت‌ها در توزیع منابع از آن پیروی می‌کنند با ایده داگلاس نورث همخوانی بیشتری دارد، یعنی توزیع منابع در میان جریان‌ات سیاسی مقتدر ناهمسو برای همسو ساختن این جریان‌ات. البته هر یک از این جریان‌ات به یکی از طبقات اجتماعی متصل‌اند که به گفته می‌کدال به این‌گونه جوامع می‌توان جامعه شبکه‌ای گفت. یکی از نظرات مهم می‌کدال این است که دولت‌های ضعیف قادر به کنترل اجتماعی شهروندان خود نیستند، خاصه جوامعی که هویت‌های قومی و زبانی متفاوت و متکثری همچون ایران دارند.

ادامه در صفحه ۲

بررسی یک احتمال در گفت‌وگوی «شرق» با محسن هاشمی

اگر من شهردار می‌شدم

عکس: سپید تلگ، شرق

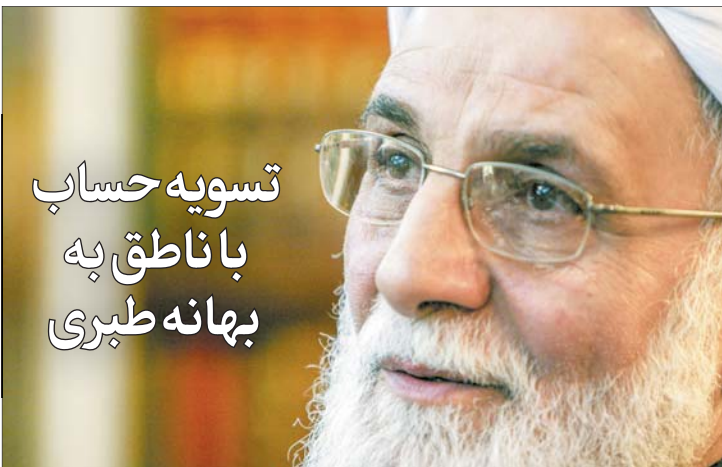
صفحه ۹

اخراجی‌ها

نقشه اشتغال رسمی در استان‌های کشور از یک میلیون بی‌کار شده خبر می‌دهد

مرضیه امیری: ماه‌هاست از شیوع ویروس کرونا در جهان می‌گذرد و هنوز هم هیچ‌کس نمی‌داند این ویروس تا چه زمانی با ما یا بدون ما به زندگی ادامه خواهد داد، اما همه‌گیری ویروس کرونا زیر سایه پنهان‌کاری و کم‌کاری‌های دولت‌ها در سرتاسر جهان بحران دیگری را نیز همه‌گیر کرد؛ فقیرترشدن فقرا و تشدید فقر. بررسی دانشگاه سازمان ملل متحد (۲۰۲۰) درباره ارزیابی تأثیر کووید ۱۹ بر فقر جهانی، می‌گوید از بعد از کرونا وضعیت فقر در هر سه سطح خط فقر (۱.۹ دلار، ۲.۳ دلار و ۵.۵ دلار در روز) تشدید خواهد شد و بیش‌بینی کرده، حدود ۴۱۹ میلیون نفر بر تعداد قبلی فقرا افزوده شود. نتیجه این اتفاق قرارگرفتن بیش از یک میلیارد و ۱۷۸ میلیون نفر در فقر شدید خواهد بود. حالا این آمار و ارقام را در حالی در ذهن ثبت کنید که در گوشه‌هایی از این کره‌زمین گرفتار کرونا، وضعیت اقتصادی قبل از این ویروس هم شکننده و آسیب‌پذیر بوده و شرایط مالی توده مردم در سطح میانی فقر جهانی است. در محاسبات جهانی مانند همین معادلاتی که دانشگاه سازمان ملل متحد ترسیم کرده، سه سطح برای فقر در نظر گرفته می‌شود و نشان‌دهنده درآمد روزانه افرادی است که در جامعه به‌عنوان فقیر شناخته می‌شوند. اگر شرایط درآمدی در ایران را میان این معادلات بگنجانیم، تصویر اولیه‌ای از سطح رفاهی مزدبگیران رسمی و غیررسمی ساکن ایران به ما می‌دهد.

مشروح این گزارش در صفحه ۵

تسویه حساب
با ناطق به
بهانه طبری

صفحه ۳

یادداشت

رتبه مردم‌داری دستگاه قضا

مجرمانه است، ایجاد محدودیت فردی و اجتماعی نیز نباید پذیرفته باشد. قوه باید در مضاف صدمه و دشمنی‌ها و بدخواهی‌های تاریخی را می‌شناسد. اگر احساس کنند سیستمی به نفع خیر عمومی و برای بهترشدن ایران فعال است، حمایت و پشتیبانی خود را با صبر بر شائد هموار می‌کند، چنانچه در جنگ چنین بود و اگر احساس کنند چنین نیست، اول سایه اعتماد خود را از بر می‌کشند.

۳. شهروندان حق دارند قوه قضا پشتیبان آنها باشد و برای خیر عمومی اقتدار خود را خرج کرده و اصل بی‌طرفی را رعایت کند. تضمین حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین نیازمند یک الگوی بومی اثربخش با همبستگی مودت همه ارکان محقق‌کننده حاکمیت قانون و در رأس آن قضات، دادستان‌ها و وکلایست و انتظار می‌رود قوه قضا در دوره جدید فاصله‌ها را در راستای تحویل خیر عمومی و تضمین حکومت قانون مرتفع کند. ضرورت همبستگی وکلا، دادستان‌ها و قضات در مسیر حاکمیت قانون و تکریم حقوق انسانی بیش از هر دوران حس می‌شود.

۴. ۲۵ پیشنهاد تأمل‌برانگیز در یک راهکار توسعه‌خواهانه قضائی می‌تواند وضعیت دسترسی به عدالت را در کشور ارتقا دهد. اول توجه حمایت‌گرانه به توسعه سیاسی است. اگر عقل انتقادی در این کشور فعال باشد، همه خود را پاسخ‌گو می‌بینند و دامن فساد برچیده می‌شود. ما این‌همه برای برخورد با فساد ریشه‌دوانده هزینه می‌دهیم، حال آنکه اگر آزادی نقد و شفافیت باشد، فساد به خود می‌لرزد و مجال جولان را نمی‌یابد. دوم همان‌قدر که ظلم اقتصادی و فساد اقتصادی،

ادامه در صفحه ۴

است. مردم وفاداری و فداکاری‌های زیادی برای نظم و امنیت کشور ذیل حکومت قانون کرده‌اند و سیرت دشمنی‌ها و بدخواهی‌های تاریخی را می‌شناسد. اگر احساس کنند سیستمی به نفع خیر عمومی و برای بهترشدن ایران فعال است، حمایت و پشتیبانی خود را با صبر بر شائد هموار می‌کند، چنانچه در جنگ چنین بود و اگر احساس کنند چنین نیست، اول سایه اعتماد خود را از بر می‌کشند.

۳. شهروندان حق دارند قوه قضا پشتیبان آنها باشد و برای خیر عمومی اقتدار خود را خرج کرده و اصل بی‌طرفی را رعایت کند. تضمین حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین نیازمند یک الگوی بومی اثربخش با همبستگی مودت همه ارکان محقق‌کننده حاکمیت قانون و در رأس آن قضات، دادستان‌ها و وکلایست و انتظار می‌رود قوه قضا در دوره جدید فاصله‌ها را در راستای تحویل خیر عمومی و تضمین حکومت قانون مرتفع کند. ضرورت همبستگی وکلا، دادستان‌ها و قضات در مسیر حاکمیت قانون و تکریم حقوق انسانی بیش از هر دوران حس می‌شود.

۴. ۲۵ پیشنهاد تأمل‌برانگیز در یک راهکار توسعه‌خواهانه قضائی می‌تواند وضعیت دسترسی به عدالت را در کشور ارتقا دهد. اول توجه حمایت‌گرانه به توسعه سیاسی است. اگر عقل انتقادی در این کشور فعال باشد، همه خود را پاسخ‌گو می‌بینند و دامن فساد برچیده می‌شود. ما این‌همه برای برخورد با فساد ریشه‌دوانده هزینه می‌دهیم، حال آنکه اگر آزادی نقد و شفافیت باشد، فساد به خود می‌لرزد و مجال جولان را نمی‌یابد. دوم همان‌قدر که ظلم اقتصادی و فساد اقتصادی،

۱. وصف متمایز انقلاب ایران، مردمی بودن است. محک و تراز سنجش انقلابی‌بودن و انقلابی‌ماندن، جلب رضایت عموم مردم است. باید دید مردم چقدر از مسئولان کشور رضایت دارند. اگر غارتگران بیت‌المال، قانون‌شکنان، رانت‌خواران، متعصبان به محیط زیست و معارضان آزادی‌های عمومی در تنگنا بودند و ادبای به سیستم حکمرانی داشتند، در پی آن عموم مردم دلخوش و متکی به مسئولان نظام می‌شدند. آبروی کشور به تحقق عدالت و تنظیم سلامت مناسبات اجتماعی ضمن تثبیت نظم عمومی وابسته است. قوه قضا در رأس این فرایند و ضامن حکومت قانون است. با حکومت قانون است که عدالت، نظم و آزادی تکریم می‌شود و بر صدر می‌نشیند. اگر این تعادل و توازن به نفع مردم‌شکنان و خیر عمومی ستیزان به هم ریخت، آن وصف رضایت همگانی مخدوش و اعتماد و وفاداری میان مردم به سامانه حکمرانی مخدوش و متزلزل می‌شود.

۲. در هفته قوه قضائیه قرار داریم، این ایام مردم مدام خبرهای نگران‌کننده از محاکم و پرونده‌های کذا می‌شوند و مدام دادرسی‌ها را دنبال می‌کنند. آن‌گاه که اقتدار قضا در برخورد با فساد ریشه‌دار یا دانه‌درشت را می‌بینند، روحیه‌شان تقویت و آن‌گاه که گستردگی مفاسد را حس می‌کنند، سخت بی‌اعتماد می‌شوند. کارنامه شهروندان این دیار در نیم‌قرن اخیر روشن

صالح نقره‌کار
وکیل دادگستری

حرف اول

ازرنجی که مستأجران می‌برند

نامر ذاکری . کارشناس اقتصادی

یکی از بارزترین ویژگی‌های یک اقتصاد کارآمد و سالم، کوتاه‌شدن راه دسترسی شهروندان به نیازهای جامعه‌ای مناسبات اقتصادی به‌گونه‌ای شکل می‌گیرد که با حرکت در مدار رشد و شکوفایی در طول زمان، نیازهای اساسی شهروندان به شکلی مناسب تأمین می‌شود و رفاه عمومی گسترش می‌یابد. مسکن به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین نیازهای شهروندان نیز مشمول چنین قاعده‌ای است. سیاست‌های نادرست اقتصادی در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ در کشورمان موجب درهم‌شکستن بنیان اقتصاد روستاها و مهاجرت گسترده روستاییان به شهرهای بزرگ شد و درنتیجه حاشیه‌نشینی در شهرهای بزرگ کشور گسترش یافت. شاخص‌های بخش مسکن در سال‌های یادشده از یک افول جدی و ملموس سخن می‌گویند: وضعیت مسکن شهروندان به‌ویژه در شهرهای بزرگ روزه‌روز بدتر می‌شود و بحران مسکن شهری در حال تبدیل‌شدن به یک معضل جدی است. پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام سیاسی اقتصادی جدید در کشور شرایطی را فراهم کرد تا مسئولان، رویکرد دیگری به امر مسکن داشته باشند، زیرا نظام جدید داشتن مسکن متناسب با نیاز را حق مسلم شهروندان تلقی می‌کرد. باین‌حال با وجود کسب موفقیت نسبی در کاهش ابعاد بحران سکونت در سال‌های نخست دشورای‌های اقتصادی در چند دهه گذشته رخ داد.

ادامه در صفحه ۴

جناب آقای دکتر محمدجواد کولیوند

انتصاب بجای و شایسته جنابعلی را به سمت قائم مقام وزیر کشور در امورمجلس، که نشان از تعهد، تخصص و تجارب برجسته نظامی در ادوار مجلس و مسئولیت‌های مختلف نظام مقدس جمهوری اسلامی می‌باشد، خدمت جنابعلی و خانواده معظم شهدا تبریک عرض نموده، از درگاه ایزد منان عزت و سربلندی روز افزون در سنگر جدید خدمت تحت عنایت حضرت ولی عصر (عج) و رهنمودهای رهبر فرزانه انقلاب (مدظله‌العالی) را خواستاریم. ارادتمند شما: شاهرخی

ارتباط با روزنامه شرق

SHARGHLINE
@ SHARGHDAILY.IR

روزنامه شرق

تحویل روزنامه در منزل

یا محل کار شما

۸۸۹۰۳۵۴۸

بدون هزینه ارسال

